

Ikäystävällinen Naantali

Ohjelma vuosille 2024-2025

Naantali*

1. Ikäystävällinen Naantali

1.1 Ohjelmaa linjaavat muut suunnitelmat

2. Lähtökohdat

3. Ohjelmaa tukevat arvot ja toimintaperiaatteet

3.1 Arvot

3.2 Visio

4. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

5. Ohjelman vastuutahot ja toimeenpano

5.1 Ohjelman arviointi

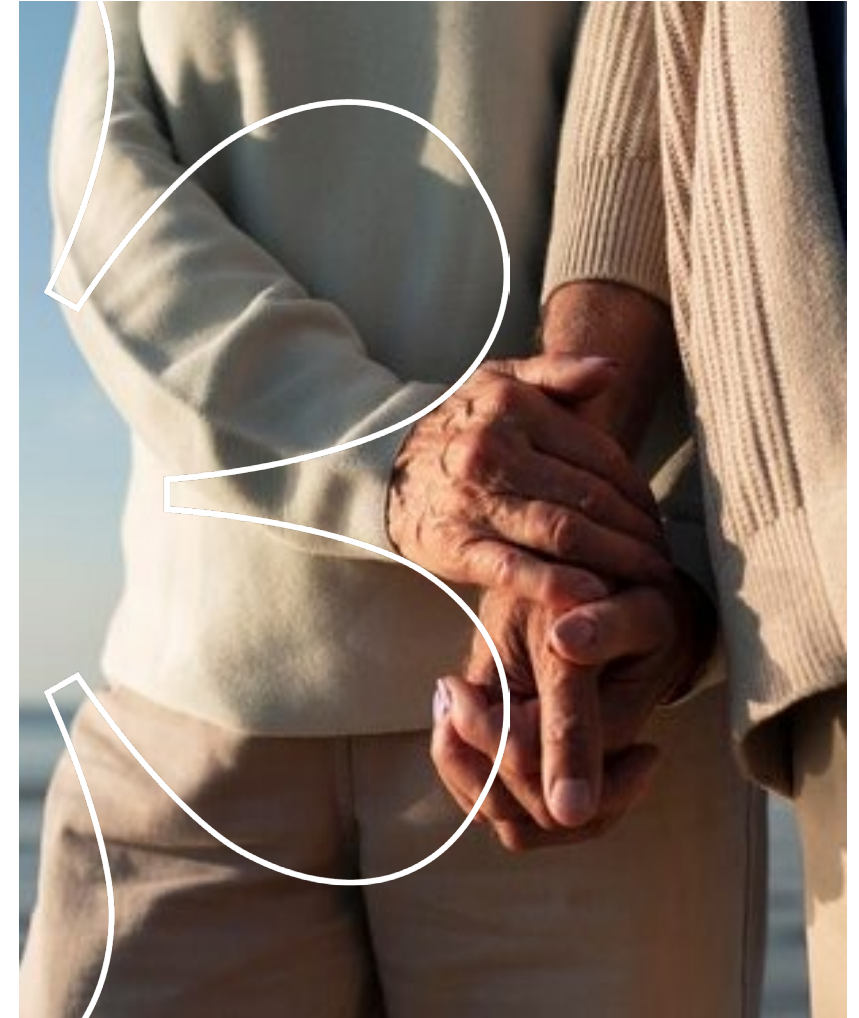
1. Ikäystävällinen Naantali

”Ikäystävällinen Naantali” on Naantalin kaupungin ikääntymispoliittinen ohjelma. Ohjelma tehtiin alun perin vuosille 2021-2024. Ohjelmassa määritellään linjaukset ja toimenpiteet, joilla naantalilaisten ikäihmisten hyvinvointia tuetaan ja vahvistetaan.

Vuoden 2023 alusta astuneen hyvinvointialueuudistuksen vuoksi ohjelmaa on päivitetty vuonna 2023. Päivitetty ohjelma painottaa ennaltaehkäiseviä ja hyvinvointia edistäviä palveluja ja ikäihmisten osallisuutta. Vuodesta 2026 lähtien ikääntymispoliittinen ohjelma sisällytetään osaksi kunnan hyvinvointisuunnitelmaa.

Ikäystävällisessä kaupungissa asukkaalla on hyvät mahdollisuudet huolehtia omasta terveydestään ja toimintakyvystään, mikä tarkoittaa muun muassa esteetöntä toimintaympäristöä, jossa palvelut ja harrastusmahdollisuudet ovat helposti saavutettavia. Toimintakyvyn vajeet ja heikkenemisen riskitekijät havaitaan hyvissä ajoin ja riskeihin puututaan palvelujen painottuessa ennaltaehkäisevään toimintaan. Ikäystävällisessä kaupungissa ikäihminen tulee kuulluksi itseään koskevilla asioilla.

Ikääntymisen aiheuttamasta palvelutarpeen kasvusta johtuva yhteiskunnallinen haaste on niin suuri, että siitä selviytyminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä, vastuunkantoa ja yhteistä tahtotilaa ikääntyneiden tukemiseen. Yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken on merkittävässä roolissa.

1.1 Ohjelmaa linjaavat muut suunnitelmat

Ikäystävällinen Naantali- ohjelman laadinnassa on huomioitu myös muita kuntalaisia koskevia suunnitelmia. Suuntaviivoja Ikäystävällinen Naantali –ohjelmalle antavat mm.

Naantalin kaupunkistrategia 2026

Naantalin kaupunkistrategia antaa suuntaviivat Ikäystävällinen Naantali -ohjelmalle. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa kaupungin tulevaisuuskuvaksi vuoteen 2030 on asetettu, että aurinkoinen Naantali on vastuullisesti kehittyvä, uudistuva ja perheystävällinen. Naantali huolehtii kuntalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista, sekä tukee yritysten elinvoimaisuutta.

Naantalin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Naantalin kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu viisi ohjelmaa, joiden kautta kaikenikäisiin kohdistuvaa hyvinvointityötä tehdään. Ohjelmat ovat savutettavuus, osallisuus, varhainen tuki, mielen hyvinvointi sekä HyvinvointiLiike. Ikäihmisten osalta hyvinvointisuunnitelmaan on asetettu kaksi kärkitavoitetta, joille on suunniteltu useampi toimenpide tavoitteen toteutumiseksi. Kärkitavoitteina on mahdollistaa toiminnallista arkea ja kodin ulkopuolella liikkumista omaehtoisella asumisen suunnittelulla ja erilaisilla ratkaisuilla.

Naantalin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma 2022-2026

Naantalin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmassa on neljä keskeistä tavoitetta koko suunnitelmakaudelle. Tavoitteina on mm. vahvistaa yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, edistää asukkaiden, kunnan ja 3.sektorin välistä toimintaa sekä huolehtia heikommassa asemassa olevista yhteistyössä 3. sektorin ja hyvinvointialueen kanssa. Suoraan ikäihmisille kirjattuja tavoitteita ovat ikäihmisten tarpeiden huomioiminen päätöksenteossa sekä yhteistyö vanhusneuvoston kanssa ja varhainen kuuleminen.

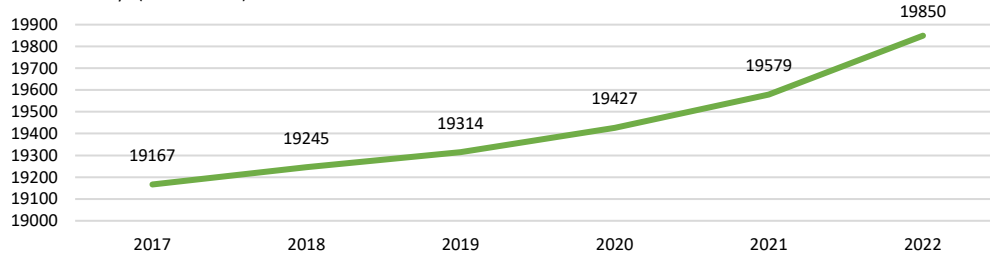
Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Varhan alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa tavoitteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille. Suunnitelma ikääntyneiden tuesta siis sisältyy hyvinvointisuunnitelmaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ovat mielen hyvinvointi, osallisuus, fyysinen kunto, terveelliset elintavat sekä arjen ja lähisuhteiden turvallisuus. Suunnitelmassa kunnat on kirjattu vastuutahoiksi kahdessa tavoitteessa, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämisessä sekä yksinäisyyden kokemusten vähentämisessä turvallisten verkostojen kautta.

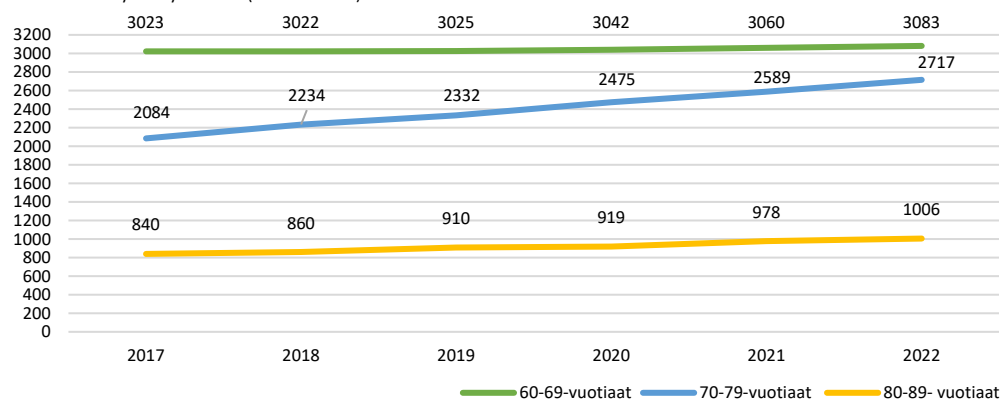
2. Lähtökohdat

Suomi vanhenee, näin käy myös Naantalissa. Vuonna 2022 Naantalin väkiluku oli 19850. Naantalilaisista yli 65-vuotiaita oli 27,5% eli noin 5460. Luku on prosentuaalisesti korkeampi kuin keskimäärin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja koko maassa.

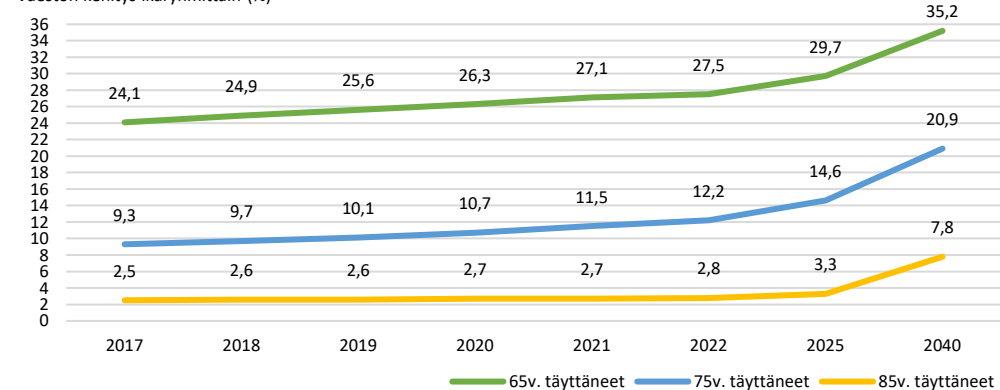
Väestön kehitys (asukasmäärä)

Väestön kehitys ikäryhmittäin (henkilömäärä)

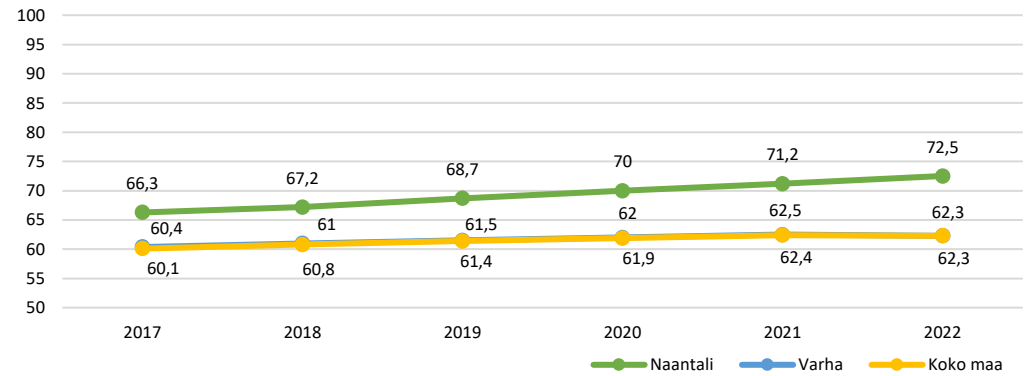

Väestön kehitys ikäryhmittäin (%)

Naantali ikääntyy nopeassa tahdissa voimakkaasti. Ikäihmisten määrä on Naantalissa suuri ja demograafinen huoltosuhte on korkeampi suhteessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen ja koko maahan. Demografinen (väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttäneitä on sataa 15-64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

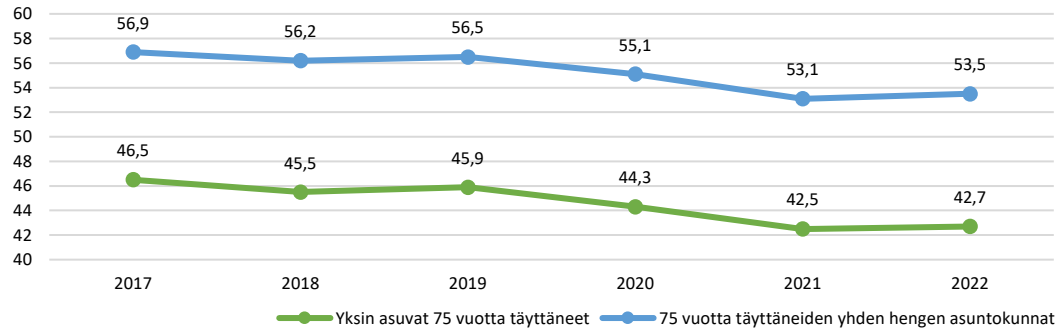
Demografinen huoltosuhte

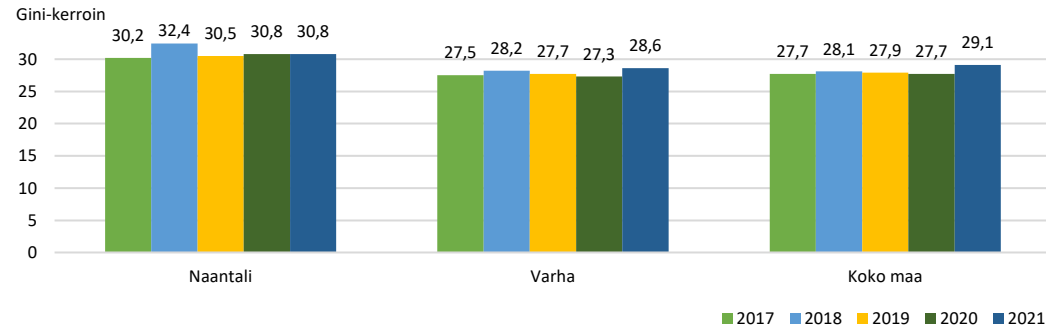
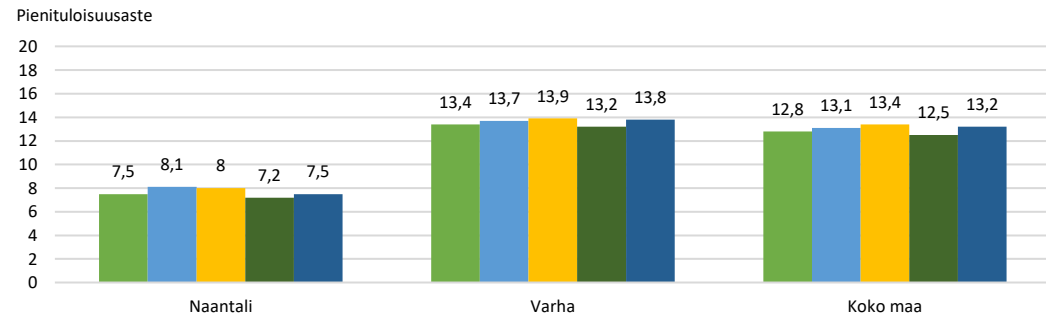
Vanhempien ikäluokkien määrän kasvaessa myös palvelujen ja hoidon tarve lisääntyvät voimakkaasti, jonka johdosta ikäihmisten palveluita tulee tarkastella kriittisesti ja uudistaa vastaamaan palvelutarpeen kasvua. Ennaltaehkäisevien palveluiden tavoitteena on saada raskaimpien palveluiden tarvetta suhteellisesti pienemmäksi. Palveluiden painottamisella ennakoivaan toimintaan parannamme ikäihmisten elämänlaatua ja hyvinvointia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen myötä aloittivat uudet sote-hyvinvointialueet toimintansa vuonna 2023. Tämä uudistus on tuonut mukanaan muutoksia palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoihin. Sekä kunnan että hyvinvointialueen on tuotettava kuntalaisten palvelut saumattomasti, laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Siksi yhteistyön merkitys kunnan ja hyvinvointialueen välillä korostuu ja vastuu sujuvasta yhteistyöstä on molemmilla.

Yksin asuvia ikäihmisiä on Naantalissa vähemmän suhteessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen ja koko maahan. 65 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntien määrä on pysynyt lähes samana (48%) jo useamman vuoden, nousten hieman vuonna 2022 (48,7%). 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntien määrä sekä yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä ovat olleet laskusuunnassa, mutta 2022 määrät hieman nousivat.

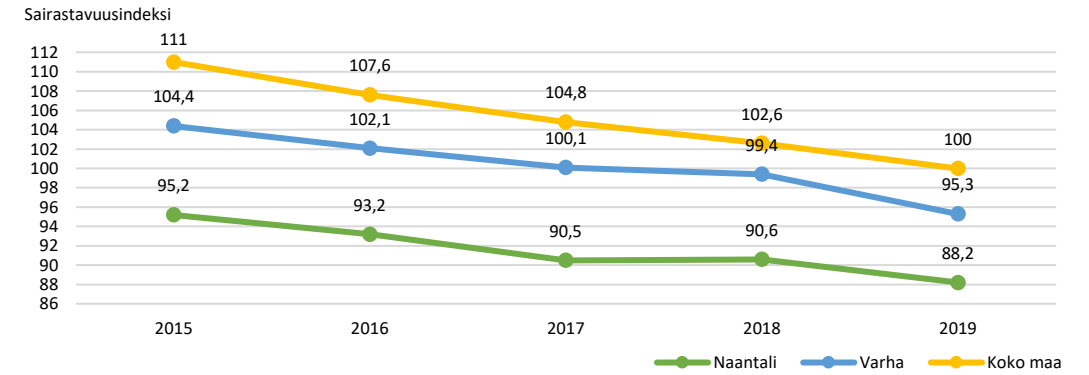
Pienituloisuusaste on matalampi suhteessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen ja koko maahan, mutta tulot jakaantuvat Naantalissa ruokakuntien kesken epätasaisemmin kuin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja muualla maassa (Gini-kerroin).

Ikävakiointu sairastavuusindeksi jää alle Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja koko maan vastaavien keskiarvojen.

Ikävakiointu sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon.

Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotus-näkökulmaa, joista sairauksien merkitystä arvioidaan.

Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila

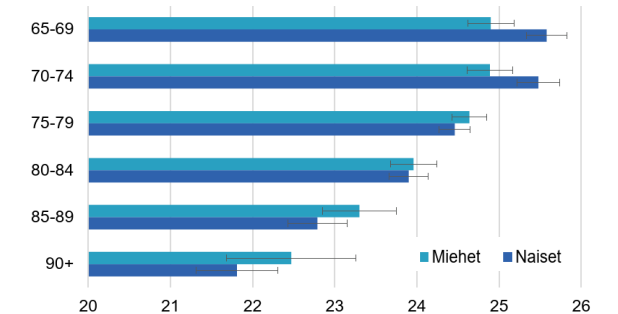
Suomessa 2023, koko maa.

Positiivisen mielen terveyden mittari: Mittari kuvaa

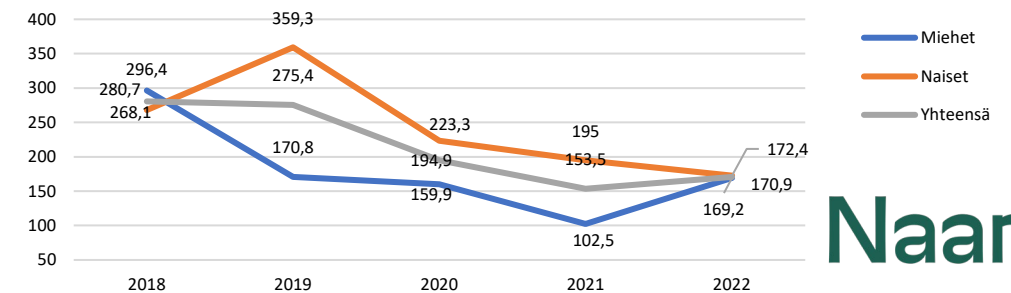
positiivista mielen terveyttä pisteasteikolla 7-30.

Mitä korkeampi pistemäärä, sitä positiivisempi

mielen terveys.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokasot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön ovat naisilla vähentyneet, mutta miehillä lisääntyneet. Varsinais-Suomen hyvinvointialueella määrät ovat kaikkien kohdalla laskeneet, mutta ovat silti Naantalilukua selvästi korkeammat.

3. Ohjelmaa tukevat arvot ja toimintaperiaatteet

3.1. Arvot

Ikäystävällinen Naantali -ohjelma perustuu kaupungin keskeisiin arvoihin ja toimintaperiaatteisiin, jotka toimivat ikääntyneiden palvelujen ohjenuorina. Arvot ovat positiivisuus, uudistuminen, luottamus ja vastuullisuus.

Positiivisuus

Suhtaudumme avarakatseisesti eri tilanteisiin ja korostamme positiivisia asioita. Arvostamme sosiaalista pääomaa ja edistämme sen kehitystä.

Uudistuminen

Suhtaudumme muutoksiin avoimin mielin ja uudistumme rohkeasti. Kehitystyössä huomioimme ikärakenteen ja ikääntymisen synnyttämät tarpeet.

Luottamus

Arvostamme toisiamme, pidämme lupauksemme ja rakennamme luottamusta toimimalla avoimesti.

Vastuullisuus

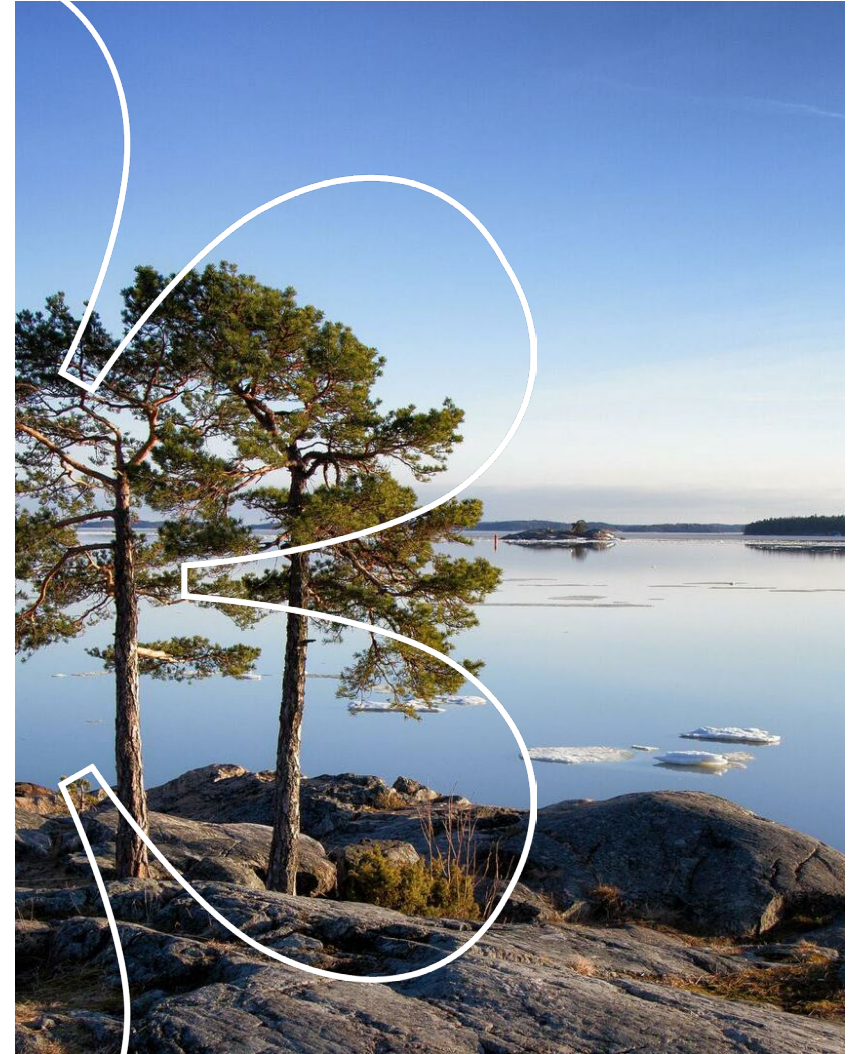
Tiedostamme toimintamme vaikutukset ja edistämme yhteisömme ja ympäristömme kestävää hyvinvointia. Huomioimme tulevaisuuden mukanaan tuomat haasteet resursoimalla ja kehittämällä ikäihmisten palveluita Ikäystävällinen Naantali-ohjelman mukaisesti.

3.2. Visio

Naantali - onnellisen elämän saaristokaupunki.

Naantalissa ikäihminen saa elää onnellista ja aktiivista elämää. Hänellä on voimavaroja huolehtia omasta hyvinvoinnistaan.

Ikäihminen saa ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyään vahvistavia palveluja ja voimien vähetessä hänen hyvinvoinnistaan huolehditaan.

4. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

1. Hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

Naantalilaiset ikäihmiset säilyttävät terveytensä ja hyvinvointinsa	<ul style="list-style-type: none">• Tarjotaan ikäihmisille hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä ja ylläpitäviä palveluja, kuten esim. kulttuuri-, liikunta- ja kirjastopalveluja.• Kannustetaan ikäihmisiä omaehtoiseen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen esim. käyttämällä liikunta- ja puistoalueita sekä hyödyntämällä seniorikortin etuja.• Viestitään oikea-aikaisesti ja kohderyhmälle kohdennetusti ikääntyneiden käyttämät viestintäkanavat huomioiden (esim. ikääntyneiden liikuntaesite).
Yksinäisyyden ehkäisy ja yhteisöllisyyden lisääminen	<ul style="list-style-type: none">• Toteutetaan yhteistyössä kaupungin eri tulosalueiden, hyvinvointialueen ja 3.sektorin kanssa. Tiivistetään yhteistyötä erilaisten aktiviteettien ja kaikille avoimien tapahtumien järjestämiseksi.• Tarjotaan tiloja yhdistyksien käyttöön
Hyvinvointia edistävien palveluiden yhdenvertainen saatavuus asuinpaikasta riippumatta	<ul style="list-style-type: none">• Tarjotaan lähipalveluita eri puolilla Naantalia.• Kehitetään virtuaalisia palveluja ikäihmisille, esim. kirjaston digi-opastus.• Turvataan riittävät julkiset liikennepalvelut/kulkuyhteydet, käytössä esim. kutsubussi

2. Ikäihmisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen

Ikäihmisten palvelut suunnitellaan osallisuutta edistävästi	<ul style="list-style-type: none">• Vanhus- ja vammaisneuvostoja kannustetaan aktiivisuuteen ja neuvostoilta pyydetään lausuntoja.• Ikäihmisten mielipiteitä kysytään ja huomioidaan, esim. Liikuntaraati.
Yhteistyötä kaupungin hallinnonalojen, hyvinvointialueen sekä yksityisen- ja kolmannen sektorin välillä tiivistetään ikäihmisten palveluissa	<ul style="list-style-type: none">• Perustetaan monialaisia työryhmiä.• Järjestetään yhteisiä palavereita jo suunnitteluvaiheessa.• Osallistetaan aktiivisesti järjestöjä ja seuroja• Huolehditaan palvelutietovarannon (PTV) ajantasaisuudesta
Ikäihmiset osallistuvat palveluiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin	<ul style="list-style-type: none">• Vanhusneuvosto on vahvasti mukana kehittämässä ja arvioimassa kaupungin palveluja• Ikääntyvien ihmisten roolia suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuudessa säilytetään

3. Asumisen ja elinympäristön kehittäminen

Ikäihmisillä on mahdollisuus asua kotona	<ul style="list-style-type: none">• Kuntalaiset saavat tietoa kodin muutostöiden eri mahdollisuuksista kaupungin verkkosivuilta.• Kaupunki luo edellytyksiä senioriväestön asuntojen rakentamiselle.
Asuinympäristöt ovat esteettömiä, turvallisia ja kauniita ja ne houkuttelevat liikkumaan	<ul style="list-style-type: none">• Esteettömyys huomioidaan kaikessa yhdyskuntasuunnittelussa.• Asuinkerrostaloyhtiöillä on mahdollisuus hakea hissiavustusta kaupungilta• Kaupunkisuunnittelussa kiinnitetään huomiota asuinalueiden lähipalveluihin ja julkiseen liikenteeseen• Edistetään asuinympäristöjen yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä, esim. kehittämällä ulkoilualueita, puistoja, reittejä.• Edistetään turvallisuutta huomioimalla ikääntyneiden tarpeet (mm. liuskat, tukikahvat, hälytyspainikkeet, loopit) julkisten tilojen, reittien ja ympäristön suunnittelussa.• Pyritään lisäämään julkisen taiteen määrää eri puolilla Naantalia

5. Ohjelman vastuutahot ja toimeenpano

Ohjelma on osa kaupungin strategista suunnittelua. Ohjelman toimeenpano kytketään kaupungin talousarviovalmisteluun. Kukin tulosalue vastaa tavoitteiden toteutumisesta palvelutuotannossaan. Ohjelman hyväksyy kaupunginvaltuusto ja se tarkistetaan valtuustokausittain. Vanhusneuvostolle tiedotetaan ohjelman toteutumisesta.

Ohjelmaa vuosille 2024-2025 ovat olleet päivittämässä:

Vapaa-aikapalvelupäällikkö Eija Laurila

Liikuntapalvelupäällikkö Maija Puolakanaho

Museonjohtaja Anne Sjöström

Kiinteistöpäällikkö Pekka Alm

Yhdyskuntatekniikan päällikkö Mika Hirvi

Hyvinvointikoordinaattori Marika Lineri

Naantalin vanhusneuvoston jäseniä

Kotihoidon päällikkö Hannele Saarinen (Varha)

Palvelualuepäällikkö Niina Tasaranta (Varha)

5.1. Ohjelman arviointi

Ohjelman arvioinnin koordinointi tapahtuu kaupungin hyvinvointityöryhmän toimesta. Seurattavat indikaattorit antavat tietoa muun muassa alueen ikäihmisten terveydentilasta, ennaltaehkäisevän työn suuntaamisesta oikein, palveluidentarpeiden ja palveluiden kohtaamisesta sekä palveluiden laadusta ja kehittämiskohteista. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista arvioidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksen tarkastelun yhteydessä. Arviointiin osallistuvat kunnan, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sekä vanhusneuvoston edustajat.

